

Taxa postalá
plátite in num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hird-
etések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánsági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 21.

Ára 5 lej

Kedd, 1932 aug. 9.

5992. ÉV AD 7. **XV. ÉVF. 179. SZÁM**

És a városi lakosság?

A választások előtt a kormány az adóterhek leszállítását ígérte meg. Sőt, ezt az ígérte most is állja, a választások után.

De csak félig. Azaz, hogy még félig sem. Mert generális adóleszállítás helyett csak a parasztek terhein hajlandó könnyíteni.

És mi lesz a városi lakossággal? A kereskedőkkel, az iparosokkal, a szabadfoglalkozókkal?

Semmi sem lesz. Az állam továbbra is a konjunktúra idejében megállapított adót fogja követelni tőlük. Egészen addig, amíg ez az aranytojó tyúk kiadja majd utolsó lehelletét is.

Statisztikai adatok mondják, hogy az állam fenntartásához 80 százalékban járul hozzá a városi lakosság, amely a romániai összességnek 20 százalékát teszi ki. És csak 20 százalékban a falu. Amely viszont a lakosság 80 százalékát jelenti.

Mit jelent tehát az adóleszállítás?

Azt, hogy a városok az eddigi 80 helyett 85 és 90 százalékot fognak kifizetni. Illetve csak akarnak kifizetni. Mert az új adóoffenzíva alatt meg kell fulladnia a romániai városoknak.

Azokban is mindenekelőtt: a kisebbségi polgárban.

Vajjon ez volna az, amit úgy neveznek hangzatos programban, hogy „az adóterhek igazságos elosztása?”

Egy elmaradt olimpiász

A losangelesi olimpiáson egyre-másra hullanak a sampionok ölébe a legkülönbözőbb és a legdicsőbb rekordok.

A nyers testierő és az ügyesség felkentjei a verseny lábában ledőltek a nemzeti és faji különbségek akadályait és a kivívott győzelem mámorában testvéri szeretettel ölelik egymást keblükre.

Ezekhez a rekordokhoz és dicsőségekhez azonban nemcsak az olimpiáson részt vevők üdviválgása adja a kísérőzenét, hanem az a végtelen nyomorúság is, mely egyidejűleg szintén rekordot nyer a világon, anélkül, hogy rekordereit a verseny kötelezettsége és dicsősége állítaná egymással szembe.

Mindenestre nagyon szórakoztató lehet a losangelesi olimpiász.

Mégis azt hiszik, hogy még egy ennél is sokkal szórakoztatóbb olimpiászt lehet megrendezni napjainkban, ha nem is föltétlenül Losangelesben, de a civilizált világ akármelyik más pontján.

A butaság, korlátolttság, gonoszság, éretlenség, tehetségtelenség és bestialitás olimpiászra lehetne ez, amelyre Európa és Amerika élén álló politikusaik, mint hírneves sampionokat lehetne kiküldeni.

Talán fölösleges felvetni e helyen a kérdést, hogy ezen a speciális és főleg korszerű olimpiáson kik volnának azok az európai politikusok, közigazdászok és államférfiak, akik a butaság, gonoszság és tehetségtelenség győzelmi palmáját ezen a nemzetközi versenyen elnyerhetnék.

Azt hisszük, hogy a legtöbbje elnyerné, vagy legalább is elnyerhetne valamilyen nemzetközi világbajnokságot.

Milyen kár, hogy ezt az olimpiászt nem lehet megrendezni!

Kuruzslás, vagy megoldás?

Amerikában Hoover elnök az ötnapos munkahét bevezetésére készül. Ezzel a csodaszerrrel szeretné megoldani az amerikai világválságot.

Talán pillanatnyilag fog is eredményeket elérni, ha ugyan terve a munkában lévő munkások ellenállásán meg nem török.

Magasabb etikai és főleg a munkásszolidaritás szempontjából az ötnapos munkahét bevezetése nem mondható teljesen elvetendő módszernek.

Ha több millió munkás egy héten egy nappal kevesebbet dolgozik: matematikai pontossággal áll be a lehetősége annak, hogy néhány millió munkanélküli újra munkába állhasson.

Az eddig hat napot dolgozó munkás számára ez kétségtelenül bérvesztéséget jelent, tehát életstandardját nyomja alá, de viszont egy csomó olyan munkást, akinek betevő falatja sincs: kenyérhez jut.

Pillanatnyilag tehát néhány millió munkanélküli számára megoldást hoz, vagy

Hadijelentés az amerikai gazdasági frontról

Hárommillió munkanélkülit juttat munkához Amerikában az ötnapos munkahét

Bizsra veszik a szesztilalom bevezetését. A National City Bank nagy jelentőséget tulajdonít az agrártermékek áremelkedésének

Newyork, augusztus 8. A National City Bank nagy jelentőséget tulajdonít az agrártermékek áremelkedésének és a részvénypiacon tapasztalható kedvező tendenciának. A bank vezetői meg vannak győződve arról, hogy a megcsappant termelés, a készletek csökkenése és az alacsony árak a kereskedelmet végül is vásárlásokra fogják készíteni. Egyidejű jelentés szerint Hoover elnök tárgyalta a kormány gazdasági miniszterével, majd kereskedelmi körökkel s ennek során hajlandóan nyilatkozott az ötnapos munkahét eszméjének elfogadására. Szakkörökben ezzel a megoldási móddal három millió munkanélkülinek a termelésbe való visszavezetését remélik.

A lapok szerint nemzeti konferencia összehívása küszöbön áll.

Meg akarják oldani a problémát, mert attól kell tartani, hogy a tél közepére a munkanélküliek száma közbeavatkozás nélkül tizenhárom millióra szaporodnék fel. Az ötnapos munkahétet kívül új alapokra fektetik a munkanélküli segélyezés ügyét is. A szövetségi kormány és tagá-

lamok támogatással fogják segíteni a társadalmi segélyakciókat, hogy ezek minél intenzívebb tevékenységet fejthessenek ki. Egyidejűleg Amerikában biztosra veszik a szesztilalom megszüntetését. Több amerikai szállodaigazgató Francia- és Németországban utazik

s a jelenlegi alacsony borárakra való tekintettel nagyobb borkészleteket kötnek le.

Gazdasági körökben kétségtelennek tartják, hogy a szesztilalom feloldása után az európai borárak viharosan fognak emelkedni s így az amerikaiak jól számitanak, amikor már most gondoskodnak a szükséglet fedezéséről.

Newyork, augusztus 8. A newyorki vezetékbankoknál 1930 végén még 9240 millió dollár volt a betétállománya. 1931 végén az intézetek 7470 millió dollár betétet rendelkeztek s a folyó év közepén a betétállomány tovább apadt 6600 millió dollárra. A visszaesés a közép- és kisebb intézeteket kevésbé érintette, mint a matbankokat.

E hét végére várják az új kormány megalakulását

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt vezetéi valamennyien a fővárostól távol töltötték a vasárnapot. Maniu Szi-nájában nyaralt, Vaida Sándor Tekir-ghiolban kezeltette magát, Mihalache szülőfaluját látogatta meg, Madgearu pedig Konstanában járt. Egyedül Mironescu maradt a fővárosban, miután a pénzügyminisztérium ügyei még vasárnap is igénybe vették. Elutazásuk előtt Mironescu lakásán intim megbeszélést tartottak a pártvezérek a végleges kormány összeállításáról. A Dimineata szerint a nemzeti parasztpárt vezetéi azt a meggyőződést nyerték, hogy Maniu szükség esetén mégis vállalni fogja a kormányalakítást. Maniu ugyanis nem mondott igent alvezérei sürgetésére, de nemmel sem válaszolt felhívásukra. A végleges kormány megalakulása e hét végére tolodott ki. Még öt vármegye validálása van hátra. A kormány párt taktikázott és azért húzta ki eddig az igazolási vitát, — amely két nap alatt befejezhető lett volna —

mert időt akart nyerni a végleges kormánylista előkészítéséhez. Amennyiben Maniu vállalná a kormányalakítást, úgy a kabinet tagjai lesznek a párt összes proeminens vezetői. Esetleg Titulescu is vállalja a külügyi tárcát, bár ez nem lényeges, mert Maniu amugyis tudja, hogy számíthat a londoni követ teljes támogatására. Amennyiben Maniu nem vállalná ezt, megbízható körök szerint nincs kizárva, hogy az új kormányelnök személyes meglepetést fog jelenteni. Iunian volt igazságügyminiszter Karlsbadba utazik a napokban. A lapok ebből arra következtetnek, hogy Iunian nem akar tárcát vállalni az új kabinetben.

Az Adeverul írja, hogy a nemzeti parasztpárti kormány október elsejétől kezdve le fogja szállítani a földadót és a földmunkások adóját, hogy ezzel is segítségére siessen a földművelő osztálynak. Ugyancsak el van határozva a nemzeti parasztpárt a közigazgatás decentralizációjára és a pénzügyigazgatás szigorúbb ellenőrzésére.

hozhat az ötnapos munkahét bevezetése.

Kérdés azonban, hogy ez az átmeneti megoldás ténylegesen megoldást jelent-e a többi munkanélküliek és általában a termelési és a fogyasztási válság szempontjából?

Erre a kérdésre csak határozott nemmel lehet felelni. Határozott nemmel pedig azért, mert az ötnapos munkahét bevezetése a gyakorlatban azt jelenti, hogy mondjuk: tíz millió dolgozó munkás helyett ezentul tizenkét millió munkás fog — csökkentett fogyasztási lehetőségek mellett — dolgozni. Ezzel szemben a további nyolc millió munkanélküli továbbra sem jut munkához, viszont a munka ritmusába újra visszalendülő két millió

munkás nem fogja fokozni a fogyasztás katasztrófálisan lecsökkentettségét, így tehát a termelés fellendítését sem fogja elősegíteni.

Kuruzslásnak tehát beválhat az ötnapos munkahét bevezetése, de megoldásnak nem ismeretse.

A megoldás egészen más vonalon fekszik.

Sajnos, azon a vonalon, amelyet sem az amerikai, sem az európai plutokrácia nem hajlandó meglátni.

A válság megoldása csakis az elrejtött tőkének a termelésbe való visszaterelésével, illetőleg a tömeges fogyasztóképességének legalább is az öt év előtti nivóra való visszaállításával lehetséges.

VILAG TÖKRE

Ha az emberek gondolkoznának...

Ha az emberek gondolkoznának, akkor már réges-régen másképp alakult volna ki az emberiség történelme. Mindenkori az volt a legtöbb bajnak oka, hogy az emberek zöme csak egy egész kis minoritást hagyott gondolkodni maga helyett. Arra az elenyésző kisebbségre bízta saját sorsát, jövőjét, politikáját, sőt gazdasági elhelyezkedésének nagy problémáját is.

Ez a gondolkozásra való képtelenség vagy enyhébben kifejezve, az ehhez szükséges szellemi élénkség, az okok és okozatok egymásutánjának kutatása és az abból eredő konkluziók levonása, ma is az emberiség nagyrészeének legnagyobb gyengéje. Hogy ezt egy rendkívüli horderejű és konkrét példával illusztráljuk, íme kézenfekvő a következő példa:

A köztudatban szerte a világon az a vélemény jegecesedett ki, hogy a kommunisták azok, akik a jelenlegi tőkés társadalmi strukturát, erőművi uton megakarják változtatni. Es talán nagyon keveseknek jutott eszébe eddig, hogy a kommunizmus elszánt harcossai is csak egyszerű bábok a történelmi szükségszerűségek nem tapintható és nem érzékelhető vasmarkában. Nem beszélnek ezuttal az orosz forradalmat előidéző sajtószorongásokról, amelyet egy gigászi háború és az ezt követő megmozdulás hozta magával, egy olyan országban, amely évszázadok óta vezetett az elnyomás és abszolutisztikus reakció éln. Ezuttal arra kell mindenekelőtt gondoljunk, és azt kell kiindulópontként vennünk, hogy a két vezetőkontinensen sokszor tízmilliónyi munkanélküli van, akiket a mai termelési rendszer mellett soha többé munkábaállítani nem lesz lehetséges. Már pedig a világ forradalmasítását, nem Kun Béla, még kevésbé Sallai vagy Fürst végzik, de még a többiek sem, legyenek a legagresszívebbek és legtehetségesebbek is, hanem ezt a forradalmat maguk a kapitalisták, vagy még helyesebben, maga a kapitalizmus végzi állandóan. A háború óta a racionalizált termelés, a gépek és más termelési eszközök soha nem képzelt tökéletesedése és szaporodása idézte elő a „leépítés” szót. Azt a fogalomkört, amely mindaddig ismert ekrazitál több vagyont és talán több emberéletet pusztított el napjainkig. A „rationalizált” üzemek megkivánták a „leépítést”, és mikor a kalkuláló és a tőkés termelési rend érdekében álló szisztematikus olcsóbbodási folyamat a tökéletesedő termeléssel megkezdődött, senki sem képzelte, hogy ezzel saját maga igyekszik aláásni, ha nem megásni sírját, a mai rendszernek. Nem a kommunisták tervezik és szervezik meg az új társadalom eljövetelet, hanem a jelenlegi „termelési rend” maga készíti elő nap — mint nap a saját összeomlását. On maga teszi lehetetlenné magát. Mert jegyezzük meg jól — és ez az amire kevesen gondolnak — hogy a mai idők társadalmi strukturája, a technikai fejlettségnek még nyomába sem jöhet. *Vagy nagyon előre vagyunk a technikában, vagy nagyon hátul a társadalmi szervezetségben.* Ezt a nagy ellentétet kellene nivellálni. Hogy néhány szó val megvilágítsam a kérdést, talán röviden csak arra mutatok rá, hogyha a világ összes jelenleg álló gépei teljes üzemmel megindulnának, napi nyolc órai munkaidő mellett is, olyan hihetetlen mennyiségű árut produkálnának, amelyet felvenni a mai rend mellett

képtelen volna az emberiség. Már pedig azt még a legoptimistább ember sem állítja, hogy az embereknek nem volna még rengeteg kilégítetlen igénye, a ruházódást, élelmezést és lakást illetőleg. De mert az egyáltalán nem, vagy rosszul és bizonytalanul kereső embermilliók nem fogyasztanak, alacsony kultúrnívójuk is bizonyos mértékben a fogyasztás kerékkötője, nemkevésebb takarékosági hajlamuk is a „nem fogyasztás“ mellett nyilvánul meg: természetes következménye mind ez annak, hogy a gépeknek csaknem 70 százaléka leállt a világon és olyan vérkeringésű zavarok állottak be, a termelés és fogyasztás viszonyába, amelyet megoldani vagy a megoldásra csak tanácsot is adni a legképzettebb közgazdász is képtelen. Nem lehetünk géprombólók és nem hirdethetjük a primitívséget. Visszafelé nem lehet menni, mert azt tiltja a legnagyobb és mégis iratlan törvény — a fejlődésben való hitünk és annak minden poklokot való győzelmes előtérbe kerülésének igénye. S ez a XX. század negyedik évtizedének legnagyobb problémája. A leállt gépeket meg kellene indítani! De ehhez ma már kevés volna és nem döntő jelentőségű az a nemvárt esemény is, ha a trezorokban felgyülemlt nagy nemzetközi tőkét a termelés szolgálatába állítanák. Ez éppen úgy csak „jelentős-epizód“ maradna, mint minden kommunista előretérés, amely a forradalmat akarja siettetni. Mert ezt a feltevésünket az is igazolja, hogy az új társadalmi rend hívei is csak *vak eszközök* a történelmi véresen tragikus színjáték kezében. Itt az emberiség létének egész alapja vajudik és az ehhez beálló bábák, legfeljebb azt igazolják, hogy ők előbb ismerték fel saját osztályhelyzetüknél fogva, azt a megdönthetetlen tény, hogy *ennek a borzalmasan nagy ellentétnek, amely technikai fejlettség és társadalmi nemkülönböztetés között áll, ki kell, hogy egyenlítődjenek.*

Az viszont már más kérdés, hogy valóban a kollektív termelési rend-e az, amely egycsapásra megoldaná az emberiség legégetőbb problémáját? Kétségtelen és ezt mint objektív figyelők megállapíthatjuk, hogy *jobb eszmével eddig még nem jöttek.* Mert ha a társadalom kezébe kerülne a termelési eszközök, akkor talán lehetővé válnék azok teljes kihasználása, egy megadott rövidebb termelési munkaidő beállításával. Amellett természetesen lehetővé válnék az összes szükségletek kielégítése is és az éhezni munkanélküli millióknak újból a termelési rendbe való bekapcsolása. Aminthogy példa következtetéseinkre a hitlerizmus is, amely szintén *nem azért* oly lehetetlenül nagy átütő erejű, mert annak vezérei csodálatos befolyással volnának a tömegekre. Hitler is csak látható eszköze annak a folyamatnak, amely abban a nagy és iparilag fejlett országban lejárásodik. Bizonyos, hogy Hitler 13 millió szavazójának zöme abból a tömegből rekrutálódik, amely bizonytalanul érzi a jelent és még bizonytalanabban a jövőt. Hitlert is ennek a két ellentétes adottságnak feszítőereje lendítette a magasba. Részletkérdés ezáltal az a tény is, hogy az államok közötti gazdasági elzárkózás politikája, egyszóval az autarkia csupán, egy preventív, de nagyon kevés, vagy talán semmi gyógyerővel nem bíró intézkedés, mely végeredményben semmi haladást — egyetlen irányban — sem jelent.

Alljon elő az a közgazdász, aki meg tudná mondani, hogy ebből a „krízis“ből melyik volna a kiút! Mert ne feledjük el azt sem, hogy ez a mai krízis, nem hasonlítható össze egyetlen régebbi krízissel sem. Bár ezzel ma már csaknem mindenki tisztában van, meg kell említsük, hogy hiába is lapozza fel bármelyik optimista, a történelemkönyvet, hogy abból már régen ismert recepturát huzzon rá a mai időkre, — fölösleges erőlködés volna ez is.

Vagy az emberiségnek kellene hihetetlen tempóban, mértőföldes rohamlépésben utána sietni a termelési technikának,

„SILK“ új selyem és női divatüzlet

Selyem anyagok a legjobb gyártmányok, a legújabb szövészekben, az összes divatszínkekben, olcsó árak mellett. „SILK“ új selyem és női divatüzlet Cluj, Str. Univ. 1. (Első Erdélyi Bizt. Társ. Palota) Crepdechín 85 leitől Crep Georgett 160 leitől

vagy huzzuk meg a fejlődés vészfékjét, — ami végeredményben képtelenségnek látszik. Hozzá kell nőjünk a gépekhez! És mert ez nagy és súlyos, sőt talán megoldhatatlan feladat elé állítja az egész emberiséget, ne gyűlöljük azokat, akik ennek az ellentétnek kivételésén dolgoznak — a maguk módján.

Nekünk nem kell a kollektív társadalmi rend. Sokaknak nem kell. Hát álljunk mi elő, az ebben a termelési rendben eddig

bizók és mondjuk meg, mi legyen az emberiség útja, amelyen járnia kell! Mert hogy így nem maradhat, hogy ennyi ember éhesen és szédülten nem járhat a téltelenségre kárhözott gépek között, az minden kétségen felül áll. A gépeket meg kellene indítani! De ki indítsa meg és hogyan?

Ki tud erre választ adni, a kollektívizmust hirdetőkön kívül?

Leitner Zoltán.

Bombamerényletet akartak elkövetni Herriot ellen Bretagneban

Rennesben letartóztattak két gyanús embert

Páris, augusztus 8. A bretagnei Rennesben ismeretlen tettesek megrongálták a Bretagne Franciaországhoz csatolásának emlékeztetőre emelt emlékművet. Még nem állapították meg kétséget kizáróan, hogy nem robbantási kísérlet történt-e. Két gyanús embert letartóztattak. Bretagne csatlakozásának 400-ik évfordulóján tartott ünnepsé-

gen Herriot miniszterelnök beszédét mondott, amelyben ismertette az elmúlt hetek külpolitikai eseményeit s rámutatott arra, hogy kormánya Briand szellemében járt el Lausanneban és Genfben és ugyanezen szellemben törekszik a nemzetközi együttműködés megvalósítására.

Grigore Gafencu külügyi alminiszter nyilatkozik a Zsidó Pártról és a román-palesztinai kapcsolatok kiépítéséről

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. Grigore Gafencu alminiszter a napokban nyilatkozatot adott a Zsidó Társasági Iroda tudósítójának a romániai Zsidó Pártról és a cionista mozgalomról. Gafencu többek között kifejtette, hogy a lajajlott választások eredményeként a Zsidó Párt jelentős sikert könyvelhet el magának és a maga részéről is örömmel látja, hogy a párt az ország zsidóságának egyre szélesebb tömegeit vonultatja fel soraiban. Ettől eltekintve is jóindulattal támogatásra számíthat a Zsidó Párt a nemzeti pártoknál, miután nem képvisel olyan offenzív pártalakulatot a kormánnyal szemben, mint a többi ellenzéki pártok, hanem kizárólag választói, illetve a zsidóság érdekeiért akar küzdeni az állam keretein belül.

— Remélem azonban — mondotta Gafencu, — hogy a mi kormányzatunk alatt nem lesz szükség arra, hogy a Zsidó Párt rendkívüli tevékenységet fejtessen ki, miután a kormánynak egyik legfontosabb gondját fogja képezni az összes polgárok harmonikus együttműködése, az ország belső békéje és a közrend biztosítása.

— A mi kormányunk nagy érdeklődéssel és figyelemmel kíséri a román-palesztinai kapcsolatoknak növekedő fejlődését és mindent el fogunk követni, hogy mindkét ország érdekében ezeket a kapcsolatokat megerősítsük és kiépítsük. Ebből pedig magától következik, hogy meleg és őszinte szimpátiával viseltetünk a cionista mozgalom és a zsidó kolonizációval kapcsolatos törekvésekkel szemben.

Losangelesben befejeződött az atlétikai olimpiász

Csodálatos új világrekord a 4x100 m. stafétában. A magyar csapat a vízpolóbajnokság valószínű győztese

Los Angeles, augusztus 8. A szorosabban vett atlétikai olimpiász Los Angelesben befejezést nyert. A világ nemzetekinek nagy sporterőpróbái néhány csodálatos és előreláthatólag maradandó rekordteljesítményt hoztak, messze felülmulva ebben a tekintetben az 1928-as amszterdami és az 1924-es párizsi olimpiászokat. Az elsőbbséget az atlétikai olimpiáson — mint az előrelátható volt — Amerika vitte el, amelynek atlétái még egy olimpiáson sem domináltak ennyire nyilvánvalóan a versenyeket. Második helyre a legtehetősebb európai sportnemzet került:

a finnek. Németország nagy atléta gárdájával csupán a hatodik helyet tudta magának kiverekedni, míg a magyar atléták várakozáson aluli szereplése folytán Magyarország a 19-ik lett a ranglistán: csupán Ausztrália és Brazília kerültek mögéje, az atlétikában.

Szombat este került eldöntésre a nagy érdeklődéssel várt magyar-német vízpolómérkőzés, amelyen papirforma szerint már el is dőlt a vízpoló bajnokság sorsa. A keményen, de jól játszó magyar csapat 6:2 (2:0) arányban biztosan és fölényesen győzött. További ellenfeivel előreláthatólag még fölényesebben fog elbánni a magyar csapat. A szombati és

vasárnapi versenyek másik érdekessége a 100 méteres gyorsuszás volt, amelyet a tizenöt éves japán csodaszó: Miyazaki nyert meg 58.2 mp. új olimpiai rekorddal, amelyet egyébként a középfutamban ugyanó 58 mp.-re javított meg. A magyarok reménye, Bárány István dr. 59.4 mp.-es időt uszott ki és a középdöntőben a negyedik helyre kerülve, kiesett a versenytől. A további eredmények a következők:

4x100 m. stafétafutás. Olimpiai bajnok Amerika, új olimpiai és világrekord. 40 mp. Második lett a német válogatott 6 méterrel, harmadik az olasz együttes, negyedik Kanada, ötödik Japán, hatodik Anglia stafétáját.

A 4x400 m. stafétát szintén az amerikai válogatott futói nyerték 3 perc 08.2 mp. új olimpiai és világrekord idő alatt. Második lett az angol staféta 10 méterrel, 3. Kanada, 4. Németország, 5. Japán, 6. Olaszország.

A női magasugrásban olimpiai bajnok lett az amerikai Shiley 167 cm, olimpiai és világrekorddal. Második az amerikai Ditricson 164 cm, harmadik a kanadai Catherwood 163 cm. Negyedik, ötödik és hatodik holtversenyben a holland Gisolf, a délafrikai Clark és az amerikai Rogers. A 4x100 m. női stafétát az amerikai válogatott nyerte 47 mp. új világrekorddal. Második lett a kanadai, harmadik az angol staféta.

A maratoni futással befejeződtek az atlétikai küzdelmek. Ebben a számban az argentinai Zabala nyerte az olimpiai bajnokságot 2 óra 31 perc 36 mp. olimpiai és világrekord idővel, egy perccel javítva meg Kohlemainen 1912-ben Stockholmban felállított eddigi világrekordját. Második lett az angol Ferris 2 óra 32 perc 12 mp. Harmadik a finn Toivonen ugyanolyan idő alatt, mint a második helyezett. Negyedik az argentinai Ribas 2 óra 32 perc 32 mp. Ötödik a japán Tsuda 2 óra 35 perc 42 mp.-cel. Hatodik a japán Kiumura 2 óra 37 perc 28 mp.-cel.

Az épée csapatversenyben Franciaország nyert olimpiai bajnokságot. A döntőben Olaszország ellen 9:7-re győztek a franciák. Az elődöntők eredményei: Franciaország—Belgium 10:4, Franciaország—Egyesült Államok 10:5, Olaszország—Belgium 11:5, Olaszország—Egyesült Államok 9:6.

Az Egyesült Államok—Japán vízpoló mérkőzést az amerikai válogatott nyerte 10:0 arányban.

A 100 m. gyorsuszás olimpiai bajnoka a japán Nyazaki lett 58.2 mp.-cel. Második a japán Kavaishi 58.6 mp., harmadik az amerikai Schwartz 58.8 mp., negyedik az amerikai Kalili 59.2 mp., ötödik a japán Takahashi 59.5 mp., hatodik az amerikai Thompson 59.5 mp. Bárány tehat — középdöntő idejével — az ötödik lehetett volna.

A 100 m. hölgy gyorsuszás elődöntőben a holland Den Auden 1 p. 8.6 mp. ideje volt a legjobb. Helene Maddison 1 perc 9.9 mp.-et uszott.

A görög—római birkózásban, a légsúlyban olimpiai bajnok lett a német Preudel, második a francia Francois, harmadik az olasz Nizzola. Könnyűsúlyban a svéd Malmberg győzött, második lett a német Sperrling, harmadik a dán Kurland. Kisközépsúlyban a svéd Johansson győzött, második a finn Kajenden, harmadik az olasz Galegatti. A nagyközépsúlyban győzött a svéd Svennsson, második lett a finn Tellinen, harmadik Rupioni. Nehézsúlyban győzött a svéd Hellengreen, második lett a cseh Urban, harmadik az osztrák Hirschl.

9 híres regény

3053 oldal

egészvázsonba kötve 634 lei

290 oldal Parrott: Ex-feleség	L. 68
287 oldal Móricz: Forr a bor	68
378 oldal Werfel: A nápolyi testvérek	68
251 oldal Bródy L.: Mancsi	68
296 oldal Vicki Baum: Helén doktorkisasszony	68
286 oldal Sztuyai: Nincs feltámadás	68
417 oldal Földi: Isten országa felé	68
230 oldal A. Maurois: Asszonyok útja	68
618 oldal. Zilahy: Két fogoly	90

LEPAGE-nál, Kvár

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

A vén

Mi le

Bucuresti
Uj Kelet t
napja foly
lások. Hiá
tások, az
napon olya
legöregebb
döbentette
A padso

Lupu

Az egyik
böl dr. Lup
Egyedül ál
len és tap
böző állat
fejéhez.
A szinte habz
ja vissza.
komoly mo
Inkonkve
durva. Az
den igyeke
nek aláasá
cára kivéte
más haszná
sát, örök i
lincselnek.

A v

A tutova
van a sor.
reanu. Bibi
val nem a
Hamis pátl
szél. Elő
ravaszkod
lanul esap
— Saját
Barladnak
mondja kez
— mert a t
Teodor Do
esküdött b
nem érti n
sen. Majd
mos hangor
jon azokra
magukat, i
lelkükön.
De a vál
soraiból Co
— Manc
szárad! Ma
Georgese

Ahog

— Ezutá
titkárával
mozza a zs
a falu népe
János kapo
Mózes ko
Nikoláj. H
kg. cukrot
Codreanu b
fel neki 15
beszédet ta
Adósságot
százézeres
és gyilkolj
zsidósodott
— Hazu
ber! kiáltj
Codreanu.
— Ön ug
a papagály
Amit én á
Tanukkal

— Es tu
— folytatj
gezni nem
davitkihore
sokból. Pa
tartoztattá

Fest

A vén Zelea Codreanu első debüje a kamarában

A vasgárdista vezér átkozódik és fenyegetőzik a kamara tribünjén

Georgescu-Barlad leleplezi a vasgárdisták bűnös agtációját. Lupunak mindent eltűr a parlament

Mi lett Lupuból: vasgárdista, vagy kommunista

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Már harmadik napja folynak a parlamentben az igazolások. Hiába voltak szabadok a válaszadások, az igazolások vitája már az első napon olyan vihart kavart fel, hogy az a legöregebb parlamenti rókákat is megdöbentette.

Lupu fantasztikus botrányokat inszcenál egyre-másra

Az egyik csapóajtó feltáru. A terem-ből dr. Lupu üvöltésszerű hangját hallani. Egyedül áll szemben a még figyelméletlen és tapasztalatlan többséggel. Különböző állat neveket vág ellenfeleinek a fejéhez. A legszerényebb megjegyzést szinte habzó szájjal százaszoros érrel vágja vissza. A demagóg igazi típusa. Egy komoly mondat nem hagyja el a száját. Inkonzekvens, erőszakos és a végtelenségig durva. Az az impresszió, mintha minden igyekezetével a parlament presztízsének aláadását célozná. És mindenek dacára kivételes rezsimben van része. Ha más használná az ő kifejezéseit és tónusát, örök időkre kizárnák, talán meglinekelnék. Töle mindenki tür. Töle sem-

tátonganak majd, ha törvényhozásra kerül a sor, most zsufova vannak. Fojtó hőség nehezedik a kupolateremre. A honatyák még nincsenek szabályszerűen beiktatva. Türelmetlenül várják, hogy az első napidijukat felvehessék. Hiába szerénykednek, álarcuk alatt látni, amint sóhajtvá a pénztár felé kacsintgatnak.

mit nem vesznek komolyan. Az ő párbajesetei mindig békésen intéződnek el. Néha egy pojaca impresszióját kelti, aki a karzatoknak játszik, de hangjában anynyi a szenvedély, az ingerültség, hogy őszinteségét nem vonhatjuk kétségbe. Az egész kamarát leterrorizálja, az összes ház elnökök réme. Most egészen új taktikával dolgozik; szélsőségből szélsőségre csap át. Kommunista-e, vasgárdista-e? Egy tény, hogy szinte lehetetlenné teszi a parlament munkáját.

Ma a vasgárdisták védőjének szerepét vállalata. Bár ismeretes, hogy az elmúlt rezsim alatt legnagyobb ellenfele volt Codreanunak.

De Lupu mégis beszélni óhaj. És igyekszik tulkiabálni a többséget. Cuza elnök, hogy a közbeszólást lehetetlenné tegye, leteszi a gyenge fakalapácsot és a csengőt rázza.

De Lupu nem hagyja magát. Cuza sem, a csengő újra elnyeli Lupu szavait. Ez így tart legalább egy negyed órán keresztül. A többség derülten tapsol a jätéknak.

Lupu magából kikelve, a csengőt is tulkiabálva üvölti:

„Gazember, ezt megfizetem“
Végre Georgescu újra felveheti beszéde fonálát:

— Ami pedig a tutovai szerencsétlen-

séget illeti, a vizsgálóbíró ki fogja deríteni, hogy ki lött. Miért von engem felelősségre Codreanu ur. Es éppen ő, akinek a családjában van egy gyilkos. Codreanu artikulatlan hangot ad ki és alig halhatóan morogja:

— Gazember, ezt megfizetem.
„Elvettétek tőlem a legjobb barátomat“

— Igen egy fia van, akit nap-nap után a legirtózatosabb nevelésben részesített, gyűlöletre és gyilkosságra, bosszúra és merényletekre nevelte. Es itt se hal őrtől mást mint gyilkosságra való uszítást. A többség helyesel és tapsol.

— Aljas gazember — kiáltja Codreanu. Ionescu Botosani Codreanu elé áll és reszkető hangon kiáltja feléje: Igen, elvettétek tőlem Manciu, a legjobb barátomat.

— Az ön műve volt Manciu gyilkossága ismétli Georgescu és ha a négy gyermeke-met olyan szellemben nevelném, mint ön teszi, akkor az ön állításainak lehetne egy alapja. De amig fordítva áll a helyzet, önnök nincs meg az erkölcsi autoritása ahhoz, hogy ebben a parlamentben a szavát felemelje.

A párviadalnak vége Codreanu mint megvert kutya hallgat. Georgescu Barladot validálja.

Igy zajlott le az öreg Codreanu debüje a román parlamentben.

Hátszegi Ernő.

Huszonöt zsidó családot tett hajléktalanná a botosani tüzkatasztrófa

A tüzoltóparancsok és helyettesparancsok súlyosan megsérültek. Egy gyermek odaégett a tűzben

Bucuresti, augusztus 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombat délután borzalmas tüzvész pusztított Botosaniban, amely elősorban a városka zsidó lakosságát sújtotta. A tűz Izig Croitoru házában ütött ki és innen a szél segítségével gyorsan átterjedt az egész Erzsébet-terre. Niță Haller, Leiser Mosenfeld, Mailob Brutaru, Oisie Solomoviei házai a Rosenberg és Grünberg gyertyagyár szinte percek alatt martalekává lettek a lángoknak. Rövidesen sor került a Schwartz butorgyárra, majd elpusztította a tűz Lazarovici Izidor, Bauch és Kupfersmidt kereskedők házait.

Irtózatos pánik keletkezett a fenyegetett házak lakói között. Az emberek nem tudták mit menessenek hamarabb vagnukból. Valaki az égő házból felejtette gyermekét, akinek csak megszenesedett

holttestét találták meg. A gyermek kilétét még nem sikerült megállapítani. Az egyik égő házban felrobbant egy benzines hordó. Cristian kapitány, tüzoltóparancsnok, aki a ház közelében tartózkodott, arcan és karján súlyos égési sebeket szenvedett. Ciobanu tüzoltó leesett a tüzoltólétráról és ugyancsak súlyosan megsérült. Russu törzsrörmester, tüzoltóhelyettesparancsnok, kiesett egy égő ház első emeleti ablakából és a zsarátnokok közé zuhant. Haldokolva szállították be a kórházba.

A tüzvész huszonöt zsidó családot tett hajléktalanná. A kár meghaladja a tízmillió lejt. A vizsgálat megállapítása szerint a tüzet gyújtogatás okozta. Izig Croitoru háza közelében egy benzines edényt találtak, amelyet állítólag Toader Petraru kocsis használt volna a tüz előidézéséhez. Petraru eltűnt.

A vén Codreanut csak ott választják meg, ahol még nem ismerik

A tutovamegyei választások igazolásán van a sor. A szószekeken az öreg Jon Codreanu. Bibircsokos alkoholtól kivert orrával nem a legmegnyugtatóbb jelenség. Hamis páthosszal lassan, vontatottan beszél. Először hizele a kormánynak, ravaszodik, hogy lefegyverezze és vártalanul csaphasson le az ellenfélre.

— Saját érdekében kell Georgescu Barladnak lemondania mandátumáról — mondja kezét magasba emelve Codreanu, — mert a tutovai választások áldozatának Teodor Doncának sirjánál 2000 ember esküdtött bosszút a gyilkos ellen. Es ha nem érti meg ezt az esküt, magára veszen. Majd kifordítja szemeit és templomos hangon átkot szor: — Es átok szálljon azokra, akik a gyilkossal azonosítják magukat. Doncának vére száradjon a lelkükön.

De a válasz nem késik. A többség pad-soraiból Codreanu felé süvit:

— Manciu, a vére kinek a lelkén szárad! Maga gyilkos apja!

Georgescu-Barlad a tutovamegyei nem-

zeti parasztpárti szervezet elnöke megy fel a szószekekre Codreanunak válaszolni.

— Jon Codreanu — kezdi beszédét — csak ott választják meg, ahol még nem ismerik. Mert a népet csak egyszer lehet félrevezetni. Am hallgassák meg, hogyan csinál magának ez az öreg demagóg propagandát:

200 romantikus felöltözött legionaristájával megjelenik a fahu határában. Az ifjoncok kalapján tollu díszleg, oldal-szijat hordanak, övükben pisztoly.

— Na és? Kérde Codreanu, maga miért nem öltözik így fel:

— Azért, mert én nem vagyok bohóc és én nem komédiázok a nép előtt. De folytatom:

— A beszédét a következőképpen kezdi: 500 milliót ígértek a zsidók, hogy felhagyják a politikával, de én nem hagyok fel.

— Hazugság, kiáltja magából kikelve a vén „legionárus“.

A többségnél derültség.

Ahogy Zelea Codreanu felosztja a zsidók vagyonát

— Ezután — folytatja Georgescu — titkárával végig megy a falun, lajstromozza a zsidók vagyonát, majd összehívja a fahu népet és szétosztja közöttük... Te János kapod az Icig házat, te Péter a Mózes koresmáját. Es te mit akarnál Nikoláj. Ha ez azt választolja, hogy 10 kg. cukrot az Ábrahám zsidó üzletéből, Codreanu bőkezűen fordul titkárához: Irj fel neki 15 kilo cukrot. Ezután program-beszédet tart. Még Lupu dr.-t is tullicitálja Adósságot ne fizessetek, egy ezresből százezres lesz. Ragadjatok kaszát, kapát és gyilkoljátok meg a zsidókat és az elzsidósodott politikusokat.

— Hazugság! hazugság, maga gazember! kiáltják kórusban az öreg és az ifju Codreanu.

— Ön ugy ismétli ugyanazt a szót mint a papagáj — vág vissza Georgescu. — Amit én állítok az a szüntiszta igazság. Tanukkal bizonyitom.

Kikből áll a dicső légio

— Es tudják kikből áll a dicső légio — folytatja Georgescu — iskolákat elvégezni nem tudó kicsapott tanulókból, szódavizkihordókból, csizmadia és pékinasokból. Panaszkodott, hogy egy hívet le-tartoztatták a csendőrök. Ez a híve egy

Stratilesco nevü diák, aki háromszor bu-kott meg az osztályvizsgáján, mindig részeg és megvert egy rendőrkomiszár.

— Hazugság — kiáltja Codreanu.

— A főügyész rendeletére tartóztatták le. A másik letartóztatott Popescu nevü prefekturai tisztviselő, a prefektura író-gépeit használta fel a vasgárda rópecéduláinak sokszorosítására. Es hogy a csend-őrök megverték volna egy lelkész hívet. Ebből az az igazság, hogy egy Ciobotaru nevü őrmester megverte Arghirescu nevü lelkész sógorát, mert ez letagadta az adósságát és a konverzióra hivatkozott.

Codreanu kétféle ruhája

Georgescu felmutat ezután egy fényképet, amelyen Codreanu zsakettben és cilindernben van levéve. Azért öltözik parasztruhába, hogy bolondiasa a népet.

Lupu itt közbeszól: — Miért ne járjon parasztruhában és miért bün az, ha városi ruhát is visel.

— Tényleg miért is volna bün — vág vissza Georgescu miközben egy másik fényképet is felmutat. Ezen a fényképen viszont Lupu ur nemzeti ruhában díszleg.

Lupu válaszolni akar. Cuza nem adja meg a szót.

„A beszarábiai zsidók kétmillió lejt tüztek ki Novitichi cuzista szenátor fejére“

Egy antiszemita lap fantasztikus kitalálásai. Parlamenti vizsgáló bizottság fogja megállapítani, hogy Vladimir Novitichi miért gyilkolt le négy beszarábiai zsidó kereskedőt

Bucuresti, augusztus 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a szenátor választások során Balti megyében a cuzisták győztek, akiknek listáján Iulian Mimiuanu és Vladimir Novitichi kerültek be a parlamentbe. Utóbbinak a mandátumát a nemzeti-parasztpárt megkontesztálta és a kontesztációt alapos okokkal támasztotta alá. Novitichi a forradalom alatt agyonlövettet Beszarábiában négy zsidó kereskedőt, tehát négy emberélet terheli lelkiismeretét. A kontesztáció szerint Novitichi egyébként sem vállalhat szenátori mandátumot, mert még nem töltötte be negyvenedik életévét.

A kontesztációt a szenátus bizottsága tárgyalta le. Itt Novitichi születési bizonyítványt mutatott be, mely szerint már betöltötte negyvenharmadik életévét. A négy zsidó meggyilkolására vonatkozólag azt adta elő, hogy áldozatai valamennyien kommunisták voltak, akikbe azért lövett bele, mert a vörös-forradalom mellett izgattak. A bizottság ugy határozott, hogy parlamenti vizsgálóbizottságot küld ki Novitichi előéletének kikutatására. Ez a határozat természetesen a legkevésbé sem tetszett a szélső jobboldali sajtónak, különösképpen pedig a vasgárdához és az antiszemita ligához közelálló Calendarulnak.

A lap mai számában azt írja, hogy No-

vitichi nemzeti hős, aki akkor is hazáját védelmezte, midőn a négy zsidó kommunistát agyonlövette. Egyébként is ezért a bünéért már itélkeztek fölötte és természetesen fementették. A Calendarul azt a fantasztikus hazugságot találja olvasói elé, hogy a beszarábiai zsidók kétmillió lejt ígértek a validáló bizottságnak, ha Novitichi mandátumát nem igazolják. A Calendarul ugy tudja, hogy Novitichi mandátumát Zipstein kontesztálta meg, a tighinai nemzeti-parasztpárti szenátor, aki állítólag azzal fenyegette meg pártját, hogy hiveivel együtt átlép Sterehöz, ha a cuzista Novitichi a szenátus tagja marad.

Akar-e Ön művészi blondel rámát,

gobelinnek, festménynek, stb., továbbá függönytartót olcsón beszerezni?

Okvetlenül keresse fel

„ROMEOT“

Ugyanott olcsón művészi festmények kaphatók, Cluj, Bolyai u. 2. Bresan kalapos mellett.

Festetni, tisztíttatni, olcsón és jól csakis az UNIO-nál, Cluj!

Készül a második vizsgálat a máramarosszigeti taxa ad valorem botrány ügyében

Talán mégis tisztázódik fog, hogy miért kellett a kereskedőket meggyomorítani az ad valorem taxákkal

Sighet Máramarossziget, augusztus 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az első vizsgálat be van fejezve. Nyolc napon keresztül dolgozott egy öttagú bizottság a szigeti taxa ad valorem kivizsgálásánál. Elkészült az első vizsgálat jegyzőkönyve, mely négy oldalra terjed és a szigeti városházán 5123—1932. szám alatt lett beiktatva.

A bizottság megállapítja, hogy nem állapíthatja meg az elikkasztott összegek nagyságát

Előttünk fekszik az első vizsgálat jegyzőkönyve. Felsorakoztatja az általunk már ismertté tett adatokat és végső konklúzióként leszegzezi azt, ami előrelátható volt: a bizottság megállapítja, hogy nincs módjában megállapítani az elikkasztott összegek nagyságát.

A jelentés azzal kezdődik, hogy a pénztárkönyvek és regiszterek nem állnak a bizottság rendelkezésére, miután azokat ismeretlen tettesek eltüntették. A bizottság rekonstruálni akarta a pénztárkönyveket és a regisztereket, olyképpen, hogy összehasonlítsa a János által a város pénztárába befizetett összegeket a kibocsátott nyugtákkal. Ez azonban lehetetlen, sőt bizonyult, mert kizárt dolog volt összehozni a kibocsátott 8000 darab nyugtát összehasonlítással végett.

A bizottság munkája kizárólag két blokk tömb felülvizsgálására szorítkozott. Ezt a két blokk tömböt nem semmisítették meg az ismeretlen tettesek. Ennek a révén János Márton „egészen véletlenül” kénytelen volt elszámolni 13.877 lejjel.

Ezzel szemben: bizonyos gondatlanság

A könyveket és a regisztereket megsemmisítették, így az első vizsgálatnak nem volt módjában megállapítani az elikkasztott összegek nagyságát.

A bizottság jelentésében ezért meg is rója Jánost. A jelentés erre vonatkozó része a következőképpen ahngzik:

„Fata de aceste insă Comisia constată care-care imprudentă din partea angajatului Dl. Martin János in ce privește păstrare registrului de cassă banilor, intrucât un astfel de registru de importată mare ar fi trebuit păstrat si tinut cu mai multă băgare de seamă, considerând că era singurul registru prin care se făcea încasării.”

Ez a betűrendszertől szövege a jelentés azon részének, ahol a bizottság az első vizsgálat során az eltűnt könyvekkel foglalkozik. A bizottság bizonyos gondatlanságot állapít meg János Márton részéről a pénztárkönyveket illetően. Megállapítja, hogy az ilyen könyvekre szokás jobban vigyázni, miután ennek nagy jelentősége van.

Főleg azért, mert csak egyetlen példány volt belőle. Csak egyetlenegy példányon keresztül történt az inkasszó.

S azért, mert ezt az egyetlenegy példányt ismeretlen tettesek megsemmisítették.

Megindult a második vizsgálat

S amíg az első vizsgálat nem bírta megállapítani az elikkasztott összegek nagyságát, a szigeti taxa ad valorem ügyében fordulat állott be, mely a bizottság tagjaira a szenzáció erejével hatott és amely szükségessé tett egy második vizsgálatot. Az történt ugyanis, hogy augusztus 2-án, tehát jóval azután, hogy a bizottság elkészítette jelentését, mely két blokk tömb elszámolását öleli fel — egy harmadik blokk tömbre akadtak.

A második vizsgálat első jegyzőkönyve, mely 1932 augusztus 2-án lett keltezve és a szigeti városháza 5436—1932 számát

viseli, szöveg szerint a következőket tartalmazza:

Alulírott Moys László Máramarossziget város főszámvevője az előterjesztettek alapján megvizsgáltam azt a két blokk tömeget, amit az ad valorem iródban lefoglaltunk a hivatal átvétele alkalmával s megállapítottam, hogy a 79. számú blokk, mely 200 lejről szól s amelyet ifj. Szongot Miklós vett fel taxa ad valorem címen, 1932 április hó 2-án, — nem szerepel a lefoglalt két blokk tömbben.

Ugyancsak megállapítom, hogy egy harmadik blokk tömbből — ahol a 79. szám előtti, valamint az azt követő blokkok szerepelnének — a városnak tudomása nincsen, annál is inkább, mert a város blokk tömböket nem verifikált. Így az első jegyzőkönyv.

A blokkolás, mely a könyvvitelnek leg-egyszerűbb, de egyben legbiztosabb formája, módot nyújt a vizsgálatnak arra, hogy bár megközelítőleg is, de megállapítsa az elikkasztott összegek nagyságát.

S alig indult meg a második vizsgálat az új adatoknak egész halmaza tűnik fel.

Megállapítást nyert, hogy János a teli hónapokban beinkasszálta egy 850 lejes tételt. Az összeget, mint rendesen, zsebre vágta. De mert attól tartott, hogy a hamis nyugta a vizsgálobíró kezébe fog kerülni és valami nyomra rájönnek — 1932 július 25-én befizette a 850 lejt a város pénztárába 4105 számú nyugtával s a hamis nyugta tulajdonosának addig könyörgött, míg az kiadta neki a hamis nyugtát.

Ilyen és ehhez hasonló adatok állnak a második vizsgálat rendelkezésére, mely ezek után, sokkal eredményesebb munkát fog végezni, mint az első.

Moys tanácsos nyilatkozata

Az első vizsgálat után felkerestük Moys László tanácsost, városi főszámvevőt. Kérdést intéztünk hozzá azokra a nyilatkozatokra vonatkozólag, amelyek az ad valorem taxával kapcsolatosan egyes lapokban megjelentek. Moys tanácsos a következőket mondotta:

— Mely felháborodással olvastam egyes lapokban egy nyilatkozatot, melyet nekem tulajdonítanak. Ezek szerint: A vizsgálat során kiderült, hogy a vád teljesen alaptalan, mert minden egyes tétel szabályszerűen lett elkönyvelve. És soha ilyen kijelentést nem tettem. Az interimáris bizottság július 12-én tartott ülésén, tehát még az első vizsgálat előtt megállapította, hogy a taxa ad valorem iródban visszaélések történtek és ezek alapján felbontotta a városnak János Mártonnal kötött szerződését. Az interimáris bizottság megállapította a visszaéléseket és akkor nevetésesnek tűnik, hogy én a város vezetőségét dezavualjam. Továbbá: A regisztereknek a megsemmisítése legkevésbé sem lehetett János érdeme, mert ő jól tudta, hogy minden egyes tételt a városnál nyilvántartanak. Sajnos, amint azt a bizottság a vizsgálat jegyzőkönyvében is leszegzezte, csak egyetlenegy pénztárkönyvünk volt és azt az egy példányt semmisítették meg. Ugyszintén regisztereink sincsenek. A városnál csak azok az összegek vannak nyilvántartva, amiket János befizetett a város pénztárába. A rekonstruálás így a lehetetlenséggel határos.

A város blokk tömböket nem verifikált

— Egyébként — folytatja Moys tanácsos — most megindult a második vizsgálat. Ez a harmadik blokk tömb döntő fázisba juttatta a vizsgálatot. A város

ugyanis blokk tömböt soha nem verifikált és az első vizsgálat során János is csak két tömb létezését vallotta be, amivel igyekezett elszámolni, olyképpen, hogy a hiányzó összeget a vizsgálat során befizette a város pénztárába. Mindez természetesen a város házi-vizsgálata. Az ügy érdembeni része az ügyészségre tartozik, ahová a napokban átteszik a dosszár.

— Nagyon furcsának találok — mondja Moys tanácsos, — hogy egyes lapok magyar tisztviselők kálváriájáról írnak. Kijelentem, hogy János Márton nem volt tisztviselője a városnak. Szerződéses fele

volt csupán és a megállapított visszaélések alapján az interimáris bizottság a szerződést felbontotta. De a visszaélések alapján a város ezt a szerződést akkor is felbontotta volna, ha ez a szerződés fét történetesen nem magyar nemzetiségű.

Moys tanácsos azzal fejezi be nyilatkozatát, hogy ő eddig senkinek hírlapi nyilatkozatot nem adott, csupán a vizsgálat jegyzőkönyvét mutatta meg. S az igazság érdekében felhatalmaz bennünket arra, hogy nevében a fenti nyilatkozatot lapunkban közzétegyük.

Schön Dezső.

Csak az exportálhat fát, aki elszámol valutájával a Banca Nationalának

Akár valutában, akár lejben történik az eladás, a berakásnál el kell számolni a vételárral

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, mely szerint az exportra szállítandó tűzifa berakásakor a szállító köteles bemutatni a Banca Nationala bizonylatát, hogy az exportból származó idegen valutát az exportőr a Nemzeti

Bank rendelkezésére bocsátotta. Amennyiben a külföldi vásárlók számára az eladás lejben történt, úgy az exportőr köteles közölni annak a belföldi pénzügyintézetnek a címét, amelyhez a vevő által a vételár befizetendő lesz.

Kihal a világ...

A Népszövetség statisztikai kimutatásának néhány érdekes adata

Genf, augusztus 8. A Népszövetség kiadásában most jelent meg egy statisztikai évkönyv a Népszövetség 1931—32. évi működéséről. Bármennyire unalmasak is rendszerint a statisztikai munkák, amelyek száraz adatokkal vannak tele mégis többnyire tanulságosak, ez a jókora könyv azonban még a rendesnél és unalmasabb és — tanulságosabb. Ime néhány adat ebből a műből:

Gyerekszülés és civilizáció

Mennél civilizáltabb valamely ország népe, annál magasabb a születési arányszám és mennél civilizáltabb egy ország népe, annál kevesebb gyermeket szül. A születési arányszám legnagyobb Palesztinában, ahol ezerre 52.4 születés esik, azután következnek sorba Costa-Rica, Chile, Egyiptom, Ceylon és igtovább még a lista végén állnak Dánia, Belgium, Németország, Franciaország, Norvégia, Svájc, Anglia és Svédország. A legkevesebb gyerek születik Svédországban, ahol minden ezer lélekre évente 15.9 születés esik. A Népszövetség megállapítása szerint a civilizálatlan népeknél háromszorannyi gyerek születik, mint a művelteknél. Mi lesz tehát a világ jövője, ha a civilizáció terjed? Ha a tendencia meg nem változik, úgy azon a napon, amelyen a civilizáció az egész világot teljesen meghódítja, megszűnik a gyerekszülés di-vatja az emberek között... Ezt a prognózist látszik igazolni a népszövetségi statisztika azon megállapítása is, hogy a születések arányszáma az egész világon csökkenő tendenciát mutat. A civilizáció terjed, a születések száma csökken... Milyen szép lesz annak az utolsó emberi generációnak az élete, amely már tökéletesen civilizált lesz és már nem szül gyereket!...

A halál statisztikája

A kimutatás halálozási statisztikájából kitűnik, hogy a kultúr népek halálozási arányszáma alacsonyabb, mint a kultúrátlan népeké, a halálozások csökkenése egyenesen arányban áll a kultúra és civilizáció terjedésével. A legtöbbnek halnak meg Egyiptomban (10.000 közül évente 26.5), Chilében, Costa-Ricában, a legkevesebben Angliában (1000 közül 12.3), Svájcban, Svédországban. A civilizálatlan államokban tehát kétszer annyian halnak meg, mint a kultúr országokban.

Ahol még házasodnak

Vegyük szemügyre a házassági statisztikát.

A házasságkötések száma 1926—1930. években átlag a legkevesebb volt Japánban (1000 lakosra esett 4.3) és a legnagyobb az Egyesült Államokban (1000 lakosra 9.9). Japán után következnek mint a legkevesebb házasodási arányszámú államok

Norvégia, Uruguay, Porto-Rico, Svédország és Portugália. A legzaporábban házasodnak az Egyesült Államok után Bulgáriában, Romániában, a Dél-Afrika Unióban, Chilében, Luxemburgban, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Magyarországban és Belgiumban. A házasságkötések száma az utolsó évtizedben mindenütt csökkenést mutat, kivételt csak a Dél-Afrika Unió, Argentina, Jamaika, Porto-Rico, Litvánia, Luxemburg és Svédország, amelyekben az arányszám emelkedik. A világ összes többi államaiban a házasságkötések arányszáma évről-évre csökken.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

ארט. נשר

ERTESESÍTÉS! Még rövid ideig a régi legelképzhetőbb olcsó árban szállított frissen olvasztott nyári libasirt, minden mennyiségben. FRIEDMANN SAMU Oradea, Str. Cuza Voda 6. Kérjen ajánlatot.

Két szoba konyha, előszoba, fürdőszoba augusztus 1-re kiadó. Rudolf u. 11.

Leépített 18 éves fa-tisztviselő, könyvelésben jártas, perfekt román, német és magyar szerény igényekkel, készpénz garanciával állást keres. Szíves megkereséseket „Bármilyen szakmában” jelíggel a kiadóhivatal továbbítja.

Ein tüchtiger Vorsänger mit Schöner Stimme sucht Stelle für die grossen Feiertage. Er würde auch für Probensingen. In diesen Fall verlangt er nur die Hälfte der Spesen, Falls er aufgenommen würde, reflektiert er auf die Spesen nicht. Adresse: Salomon Lipot Simleul Silv., Str. Simeon Barnutiu 64.

Intelligens árva zsidóleány ajánlkozik gyermekek mellé háztartásba, vagy idősebb nő támaszául szerény igényekkel. Ajánlatokat „Megbízható” jelíggel a kiadóba kéri.

Megróbálom hátha sikerül ezután megtalálnom életem párját! Tekintélyes válós családból való huszonkilenc éves biztos egzisztenciával rendelkező fiatal ember vagyok. Feleségül vennék hasonló családból csinos, intelligens 18—25 éves leányt megfelelő hozománnyal. Ajánlatokat „Kölcsönös szimátia” jelíggel a kiadóba kérek.

A nagyváradi zsidó leány elemi, gimnázium és társulati kereskedelmi leányiskolát látogató növendékek legalkalmasabban elhelyezkedhetnek a Schwartz Menyhértné 5 éve fennálló orth. zsidó

LEÁNYNEVELŐ INTÉZETÉBEN

ORADEA, Str. Ciorogariu (Uri-u.) 8.

Díja nem magasabb a rendes privátháznál kért díjnál. — Szabásznati és varró tanfolyam. Zenei kiképzés. Kereskedelmi magán tanfolyam. Idegen nyelvek. Kitéző referenciák. Prospektus.

Holnap már megkezdődik a

Román Állami Sorsjátéknak

5-ik osztályának nagy huzása. A 37 napig tartó huzás alatt (Augusztus 10—szept. 16.)

Lei: 195.870.000'—

nyeremények lesznek kisorsolva. A nyilvános huzások Bukarestben a Fundatia Universitara Regele Carol I, Piata Palatului Regal-ban lesznek megtartva

FOELARUSITO:

**Banca Ilescu S. A. & Co.,
Dr. N. Ligethy Cluj,**

Strada Regina Maria No. 42.

A nyert összegekért nem kell Bukarestbe mennie, tekintet nélkül az összeg nagyságára a nyereményeket a Banca Ilescu S. A. pénzügyi Clujon fizeti

Föelárusító:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj—Kolozsvar, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér) No. 20.

HIBEK

Constantin Danila sir

Constantin Danila, a rettegett pogromlegény, a borsai zendülések regényes hőse, — sir. Nagyon sir, a szigeti közokórház harmadrendű pavillonjának egyik szegényes kórágyn.

Constantin Danila. Legutóbb a szigeti törvénytörés tanácsstermében látam a vádlottak padján. Csinos tencsere volt rajta, fekete haja magasan lobo gott, szeméből hipnotikus tűz villant elő, miatt lendületes szónoklatokban szállott sikra Anderco Cuza vádjával szemben.

Es most bozontos fovel, bágyadtan, erőfogyottan fekszik a kórágyn. Sápadt. Hangja itt-ott elcsuklik és szeméből könnyek játjolozzák be. A múlt-ról beszél... A borsai rémnapok diós emlékeiről, azokról a napokról, amikor a parasztok lestek parancsszavára és egyetlen intésére a sántát is megrohanták volna...

Kay Whitt ???

Aztán nagy sóhaj tör fel mellől: — Beteg vagyok. Csak nagy nehezen tudtam kieszakozni, hogy a fogházból ide szállítsanak. Előbb az elmeegógyintézetbe akartak vinni. Erőszakkal örült akartak belőlem csinálni...

— Fegyvertársaim mind elhagytak. Senkise törődik velem, van-e betevő falatom. Egyedül vagyok nyomorommal és keserű sorsommal. Hiába írtam kérvényeket a vasgárdához, a cuzistákhoz, — éhenhalhatok felőlük. Még egy újságot sem küldöttek...
Elfordítja a fejét és — sir.

Különös dolog. Mi minden történt ezzel a fiúval a fogházban. Mintha kicserélték volna. Ő is ilyesmit mond, hogy tanult és magjavult.

— Csak most jöttem rá, milyen örült ostobaság volt a zsidók elleni agítáció. Kisül a pofám, ha arra gondolok, hogy a fogházban a zsidók segítettek ki élelemmel. A zsidók, akiknek legvadabb ellenségének tette a buta gyűlölet. Feleségemet dr. Salamon díjtalanul kezelte, életét mentette meg. Az a Salamon doktor, akinek háza felgyújtásával vádoltak...

— De istenem, fiatal vagyok, miért ne lehetne nekem is megbocsátani? Árva vagyok, elhagyott, szerencsétlen és bocsánatért könyörgöm. Hány és hány ember bűnözött már és valamennyi nekem megbocsátottak. Hát én még nem bűnbójtam eleget? A sok szenvedés és az egyedüllét buddhistává tett.

Lelkem megtisztult minden gyűlöletől és haragtól. Ha innen egyszer kikerülök, új életet kezdek. Dehogyn fogok politizálni. Most már tudom és látom, üzleti cikk a politika. Legfőbb célom az antiszemitaizmus leküzdése lesz. Nem a politika eszközeivel, hanem a felvilágosítás útján...

— Az én tragédiám forrása a gyűlölet, a zsidó-gyűlölet volt...

Az antiszemita vezérek kerülnek sorra. Constantin Danila véleményét mondóruk:

— Cuza, magas kora ellenére: gyermek. De nem rossz ember. Közelről ismerem és ne higgyék, hogy mindaz igaz, amit a szájába adnak. Pozitív tudom, hogy egyes zsidókat valósággal kedvel. Egész sereg kisdíák veszi körül, akik lehetetlen dologba hajszolják az öregét. Ha én most szabadlábon vagyok, nem érnek el annyi szavazatot a cuzisták Szigeten. Ledorongoltam volna hazugságaikat.

A párnák alól naplóját szedi elő és elem rakja. Irják be valamit, vizsgáljam meg, az Uj Kelet utján pedig irjam meg nevében, hogy bocsánatot kér minden máramarosi zsidótól, mindenkitől, aki miatta szenvedett.

— Mindenkinék megbocsátok és mindenkitől bocsánatot kérek.

Ezt üzeni Constantin Danila, a „borsai hős“ a szigeti közokórház betegágyáról. Káhn Kálmán.

Kay Whitt

a Magyar Színházban. Mikor?

— Az UJ KELET mai száma nyomdagepeink költöztetése miatt csak hat oldalon jelent meg. Olvasóink szives elnézését kérjük.

— Földrengés volt az Azorokon. Londonból jelentik: Az Azorokon földrengés volt. Ponta Degadában és Fayalban egy templom és 20 lakóház összeomlott. Emberelemben kár nem esett.

— Nem szombaton, hanem vasárnap lesz a kolozsvári Zsidó Diáksegélyző Zajzon-kerti nyári mulatsága. Közölte az Uj Kelet, hogy a zsidó diákság kolozsvári barátai a diákmenza javára a monostori uti Zajzon-kertben kitünőnek ígérkező kerti ünnepélyt rendeznek, amelyet folyó hó 13-ára, szombatra tűztek ki. Többek kívánságára a rendezőbizottság úgy határozott, hogy a mulatságot nem szombaton, hanem vasárnap rendezi meg, hogy azon a környékbeli helységek zsidó ifjúsága is résztvehessen. A siker érdekében Kolozsvár zsidó ifjúságának elítje fázadzik és bizonyos, hogy a rendezvényen mindenki ott lesz, aki nem akarja megvinni magától egy kellemes, hangulatos nyári mulatság örömét. A rendezőbizottság felkéri mindazokat, akik kihelyezés céljából tiszteletjegyeket átvenni szívesek voltak, hogy elszámolás céljából f. hó 10-én és 11-én, (szerdán és csütörtökön) este 6 és 7 óra között az E. Zs. D. irodájába (Str. Filipescu 6) befáradni szíveskedjenek.

— „SILK“ név alatt új selyem- és női divatüzlet nyílt Kolozsváron, Egyetem ucca 1 szám alatt (az Első Erdélyi Biztosító intézet palotájában, szemben a Newyorkkal.) „Silk“ cég számolt a mai gazdasági viszonyokkal és elvult tüzte ki, hogy csak jó minőségű árut u. m. selymet, szövetet és női divatcikkeket hoz forgalomba olesón és szolid alapon. „Silk“ cégnél mindenkor a legújabb divatujdonságok lesznek kaphatók a legkényesebb igényeket is kielégítő választékban.

— Zsibói vásár. Ez év augusztus 18-án csak marhavásár lesz Zsibón.

— Herriot nem megy e hónap folyamán szabadságra. Párizsból jelentik: Herriot nem megy a hónap folyamán szabadságra, mert át akarja tanulmányozni a költségvetést s figyelemmel akarja kísérni a világgazdasági konferencia előkészítését, valamint az amerikai-francia kereskedelmi tárgyalásokat.

— Agyvértódlulás, szívzorongás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes Ferenc József keserűvíz használata által igen sokszor megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a Ferenc József víz a makacs székszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Egyelőre nyugvópontra jutott az amerikai veterán-mozgalom. Newyorkból jelentik: A pennsylvániai Johnstownban folytatják a frontharcosok hazaszállítását. Most már mindössze csak ezer veterán van a városban, akiket rövidesen szintén hazaszállítanak tehergépkocsikon. Ezzel a sok izgalmat okozó mozgalom, amely he- teken át nyugtalanította az amerikai közvéleményt, egyelőre nyugvópontra jutott.

Kolozsvár nagy szenzációja Kay Whitt

— Tizenhatalmillió svájci frank veszteséggel zárta mérlegét egy svájci villamosági vállalat. Londonból jelentik: A Daily Express közli a hírt, hogy a svájci Motor Columbus amerikai és svájci tőkével alakult villamosági vállalat üzletét 18 millió svájci frank veszteséggel zárta. Mérlege a nagy veszteség miatt jelent meg ilyen késői időpontban. Az elmúlt évben a társaság még 6 százalék osztalékot fizetett.

— Értesítés! B. tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy a Rapid autóbustulajdonosok Szindikátusának irodája elköltözik a Calea Dorobantilor 11 szám alá. Cluj, la 5 August 1932. „Rapid“ Sindicatul proprietarilor de Autobuse, Cluj.

— Szovjet szakértő-bizottság van utban Törökország felé. Londonból jelentik: A szovjet szakértő-bizottsága utban van Törökország felé, ahol részt vesz az iparvállalatok létesítésére nyújtott nyolc millió oroszországi kölcsön elosztására vonatkozó tervezet kidolgozásában. Törökország a nyolc milliót megkapta a szovjettől s iparvállalatok létesítésére fordítja.

RAPRÓL NAPRA

Buster Keaton filmszínész válófélben lévő feleségét yachttal ajándékozta meg, de kikötötte, hogy a yacht felavartására neki is meghívást kell kapnia. A próbaut megtörtént, de a házafelek az asszony makacssága miatt ezuttal sem békültek ki. Natalie Talmadge elszállította minden podgyászát a hollywoodi Keaton-kastélyból s nem akarja visszaállítani az életközösséget a filmszínésszel.

Jersey Cityben megnyílt a világ legnagyobb bárja, melybe az ut egy telefonfülkén át vezet s ennek ajtaját csak a beavatottak által ismert gomb nyomására lehet felnyitni.

A finn hadseregben felállították az asszony-hadosztályt. Háboru esetén a női katonák fognak elvégezni minden olyan munkát, mire eddig férfiakat használtak fel. Szakácsnők, gépirónok s irodai tisztviselők soraikból fognak kikerülni.

A lengyel főváros színházainak is rossz szul megy. Egyik legnagyobb színház egy kabaréval fuzionált s a szezonban felváltva játsszatja színészeit a kabaréban s kabarészínészeket a színpadon.

Newyorki jelentés szerint Berndt Blachen norvég pilóta a hónap folyamán Amerikából Grönlandon és Izlandon át a norvégiai Bergenbe akar repülni 20 utassal és hat főnyi legénységgel. Az ut finanszírozására Amerikában részvenytársaság alakult.

— Zaleszky lengyel külügyminiszter visszavonul? Párizsból jelentik: Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint Zaleszky lengyel külügyminiszter közelebről visszavonul s utódja a külügyministerségben Patek jelenlegi moszkvai lengyel követ lesz.

— Piccard professzor befejezte sztratoszféra-repülési előkészületeit. Párizsból jelentik: A Matin jelenti Zürichből, hogy Piccard professzor befejezte sztratoszféra-repülési előkészületeit s kedd estétől indulása már csak kizárólag a légköri viszonyoktól függ.

— Visszatérőben van a Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgáló-bizottság. Londonból jelentik: A Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgáló-bizottság a napokban utrakel és Szibérián át tér vissza Európába.

— A belga bányamunkások szakszervezete a sztrájk mellett döntött. Brüsszelből jelentik: A bányamunkások szakszervezete sztrájk mellett döntött. 170 ezer bányamunkás nem fog munkába állani.

— Felavatták Verdun mellett a hősök emlékművét. Párizsból jelentik: A Verdun közelében lévő s a világháboruból ismert Douaumont erőd mellett felavatták a hősök emlékművét. Az ünnepségen Lebrun francia köztársasági elnök beszédejt mondott, megemlékezve a Verdun védelmében hősi halált halt 400 ezer francia katonáról, majd hangoztatta Franciaország békevágyát.

UJ KELET Legújabb hírek

Lupu újra botrányt rendezett a kamarában

„Iunian csak azért lett képviselő, mert kisajátította az én programomat” — mondotta Lupu

Simán igazolják a mandátumokat

Bucuresti, augusztus 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara hétfői ülésén Nagyküküllő megye mandátumainak igazolása került először sorra.

Serdici lupista különböző panaszokat hoz fel a nemzeti-parasztpárt ottani propagandája ellen.

Lupu közbeszól, mire Cuza elnök kéri, hogy mérsékelje magát.

Lupu: Miért avatkozik bele, most nincs a zsidókról szó?

Cuza: Maga és köztem nincs más különbség, minthogy maga a zsidók mellett van, én ellenük.

Lupu: En nem teszek különbséget polgár és polgár között.

Serdici ezután folytatja beszédét és egy Nagyküküllő megyei kormánypartí lapból Luput sértő cikket olvas fel.

Lupu: Ezt majd még az orrához fogom dörzsölni.

Cuza: Ez nem parlamentáris kifejezés.

Miért nem utasította a fiát rendre?

Lupu: Az sem volt parlamentárisabb, amikor a maga fia zsidó lepráról beszélt. Miért nem utasította rendre?

Cuza: Az politikai álláspont kifejezése volt, de nem személyeskedés.

Ezután Serdici folytatja petíciójának előterjesztését, amelyre Dionisie Roman kormánypartí válaszul és vakmerőségnek mondja, hogy a lupisták, akik a legképtelenebb agitációval és demagógiával dolgoztak, ebben a megyében, ahol semmi talajuk nem volt, még kontesztálni mernek.

A kamara igazolja a nagyküküllői mandátumokat.

Cuza elnök ezután felolvassa a Magyar Párt petícióját, amelyben kéri Solomon Virgil udvarhelymegyei mandátumának megsemmisítését, mert nem mondott le a törvényes időben megyei főorvosi és betegsegélyező pénztári orvosi állásairól.

A petíciót az igazoló bizottság elé utalták.

Iunian kisajátította Lupu programját?

Ezután Gorj megye következett, amelyben Isac lupista sorolja fel azokat a kifogásokat, amiket Lupuék a mandátumok megsemmisítésére elegendőnek tartanak. Többek között megállapítja, hogy Iunian kisajátította Lupu programját és Gorj megyében inflációt hirdetett. Ezért tudott ott győzni. Panasolja, hogy öt panamistának állították be.

Mischie kormánypartí: Nyugodt vagyok, nem lesz bátorsága a bíróság elé menni.

Lupu: Egy csendőrtiszt engem is megütött.

Mischie: Inkább megvédte, amikor a parasztok megkergették.

Petrescu kormánypartí védelmébe veszi a gorji választást. Ő védte meg Luput a nép dühe elől. Isac nem is mert Lupu nevében agitálni, hanem a kamatellenes liga jelöltjeként szerepelt.

Greceanu kérdezi a nemzeti-parasztpártot, mit szál ahhoz, hogy Iunian inflációt hirdetett.

Madgearu: Iunian ugyanazt vallja, amit a nemzeti-parasztpárt, a stabilizáció fenntartásának szükségét. Ő csak rámutatott arra, hogyha egyszer a helyzet megkivánná, hogyan kellene megcsinálni a restabilizációt.

Iunian, aki éppen akkor lépett be a terembe, a következőket mondja: En pártom programja alapján állok. Nyilatkozataim nem a párt, hanem az én egyéni álláspontomat juttatták kifejezésre.

Lupu: Igy könnyű dolog politikát csinálni és két programmal dolgozni.

Iunian: Nem akarok önnel polemizálni. Tisztában kell lennie azzal, hogy a mi pártunk demokratikus keretei megengedik az egyéni vélemény nyilvánítást, nem úgy, mint önöknél, ahol senkinek sincs véleménye. Egyébként ez az ülés nem alkalmas ennek a kérdésnek a

tisztázására, majd egy másik ülésen részletesen beszélünk erről.

Lupu, Iunian és Madgearu szópárbaja

Lupu: 1927-ben alig tudtam magat kiszakítani a liberálisoktól. A tény mégis az, hogy két programmal dolgozik és azt mondják, hogy ez nem demagógia.

Iunian: Neveléséget azt állítani, hogy én az ön programját tettem magamévá. En a saját programomat valom, amely összefér pártom álláspontjával. Programomat a közérdek és a hazaszeretet vezeti.

Lupu: Fentartom, hogy ön az én elveimet hirdette.

Madgearu: Ha tudnám, hogy ő ért a pénzügyi problémákhoz, akkor válaszolnék erre, de halvány fogalma sincsen, azt sem tudja, mi az infláció, vagy defláció.

Lupu: Ön az én tanítványom. On a defláció alatt inflációt csinált.

Madgearu: Ezek a szavai is bizonyítják, amit előbb mondtam.

Ralea: Lupu nem más, mint Caragiale egyik darabjának típusa, aki egyre ezt mondja: „Az adókat meg kell szüntetni, a tisztviselők fizetését fel kell emelni.”

Ezután Petrescu folytatja beszédét és elmondja, hogy a lupisták milyen propagandát üztek Gorj megyében.

Mischie kormánypartí is védelmébe veszi a gorji választást. Beszéde folyamán valóságos párbeszéd folyik közte és Lupu között. Hangsúlyozza, hogy Isac, aki 3 pártot keresztül jutott Lupuékhoz, Lupu előtt sem a legszimpatikusabb, ennek bizonyítására felolvassa Lupunak több levelét, amelyekben nem a leghízelgőbb módon nyilatkozik jelenlegi képviselőjéről. Kéri a mandátum igazolását.

Dinamit, bomba, gyújtogatás lépett a revolveres merényletek helyébe Németországban

Nem szünnék a terrorista merényletek. Felgyújtották több helyen a náci rohamosztagainak otthonait. Papen Berlinbe érkezett

Berlin, augusztus 8. Wilhelmsburgban és Harburgban politikai ellenfelek közötti összeütközések után felgyújtották a nemzeti szocialista rohamosztagok otthonait. Az épületeket négy sarkukon petróleummal öntötték le s azután tüzet adtak a petróleumnak. A tüzoltóság Harburgban könnyen, Wilhelmsburgban több mint egy óra hosszat oltotta a tüzet.

Braunschweiban a munkásnegyedekben folytatódott a dinamitmerényletek. Tizenkét sebesültet szállítottak kórházba. Több ház súlyosan megrongálódott, mintegy ötszáz ablak zúzódott be. Lichtenbergben egyik munkást a karhatalom le akarta tartóztatni, mire az revolverrel a rendőrök közé lőtt. A golyók nem a rendőröket, hanem két jérékelőt találtak el. Amikorra a rendőröknek sikerült behatolniuk a

házba, két halottat találtak a szobában. Az ellenállást kifejtő munkás lelőtte feleségét s azután öngyilkossá lett.

Előbbi jelentés szerint Kelet-Poroszországban és Schlesvig-Holsteinban a sorozatos fegyver- és robbanóanyag utáni hatósági kutatások ellenére sem szünnék meg a terrorista merényletek. Kreuzburgban és Goldbachban 4-4, Rösselben és Allensteinban 1-1 bomba robbant, de az explóziók kis anyagi káron kívül egyéb bajt nem okoztak. Több helyütt voltak összeütközések is néhány sebesültevel, különösen Schlesvig-Holsteinban. A sziléziai Ratiborban revolverharc folyt a politikai ellenfelek között egy halálos áldozattal.

Berlin, augusztus 8. Von Papen kancellár visszaérkezett a német birodalmi fővárosba s megkezdte hivatali működését.

Megint komitácsi-gyilkosságot követtek el Szófiában

Tévedésből egy képviselő helyett egy rajztanár lett a terror áldozata

Szófia, augusztus 8. A bolgár fővárosban a napokban egy komitácsi nyílt utcán lelőtt egy férfit, akit a macedon bizottság halálra ítélt. Az eset érdekes előzményei a következők:

A Jugoszlávia Macedoniához tartozó Ochrid városban egy Ivan Csaneff nevű bolgár nemzetiségű kömvést, aki soha politikával nem foglalkozott, szolid családi életet élt két gyermekével és feleségével, valamelyik ellensége feljelentette, hogy komitácsi üzelmekben vesz részt. Jugoszláv-Macedoniában ez a legnagyobb bűn, halállal büntetik, de az ítélet előtt a legembertelenebbül megkínózzák. Csaneff hónapokig ült vizsgálati fogságban, míg végre bizonyítékok hiányában kiengették. A gyanu alól azonban nem tudott menekülni, a rendőrség szeme állandóan rajta volt és polgártársai közül senki sem mert munkát adni neki. A nyomor és a kivetettség a kétségbeesett emberből azután valóban komitácsit csinált. Éjnek idején elhagyta a helységet és elindult a bolgár határ felé. Nappal a macedon hegyek szakadékaik között rejtőzött, a sötétségben pedig a legnagyobb veszedelmek közepette ment neki a határnak. Ha a sűrűn cirkáló csendőrszárak közül vala-

melyik észrevette volna, minden felszólítás nélkül lelővik. Félelem nélkül, elszántan megy a határig. A határ a komitácsi bandák betörései miatt végig hadiállapotban van. Vagyis végig a határon drót-sövényeket húztak, amelyek mögött galyakkal lefedött farkasvermeket ástak. Azonfelül 500 méteres távolságban megfigyelő tornyokat építettek, ahonnan az őrszemek állandóan figyelik messzelátókon a környéket. „Egy csirke sem tud átjutni a határon” mondják a Balkánnak azon a vidékein. Hogy Csaneff mégis hogyan jutott át, azt maga sem tudja megmondani. Valami csoda történt vele.

Szófiában beiratkozott a Macedon Forradalmi Szervezetbe, amelynek célja terror-cselekményekkel nyugtalanítani Jugoszláviában és Bulgáriában azokat az elemeket, amelyek utjában állottak és általában Macedonia visszacsatolásának. A szervezet munkát szerzett neki és ő vállalta, hogy vakon teljesít minden reá eső terror-cselekedetet.

Erre a vállalkozásra most került sor. Kapott 2000 levát és két revolvert azzal az utasítással, hogy gyilkolja meg Marmen képviselőt, akit a Forradalmi Szerve-

zet a macedon-kérdésben való magatartása miatt halálra ítélt. Csaneff nem ismeri a kiszemelt áldozatot, akit az utcán mutattak meg neki. Egy alkalmas pillanatban végrehajtotta reá rótt feladatot és lelőtte az embert, akit Marmennek mutattak. A gyilkost elfogták, a meggyilkoltban azonban Kristo Todorow bazarsziki rajztanárt ismerték fel, aki erősen hasonlított Marmen képviselőre.

Az eset a háromszázhetedik Szófiában tizenkét év óta, amióta a macedon részeket átcsatolták Jugoszláviához.

Muló hideg-hullám vonult át egész Európán

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. (Az Uj Kelet tud.) Az időjárás az elmúlt három napon szokatlanul hűvös volt. A fővárosi meteorológiai intézet jelentése szerint a Gibraltártól egészen a Fekete tengerig hideg légáramlat vonult végig, amely Olaszországban és a Földközi tengeren viharokat, egész Európában pedig esőzéseket és a hőmérséklet rohamos süllyedését vonta maga után. A svájci hegyek ben havazott. A brüsszi időjárásváltozást állítólag egy az Azori-szigetek közelében, az Atlanti óceán mélyén végbement föld rengés idézte elő, amely atmoszférikus zavarokat vont maga után.

A meteorológiai intézet megállapítása szerint a hideg hullám muló jelenség. A légnymás és a hőmérséklet fokozatosan emelkedni fognak és az atmoszféra megnyugszik. Az utolsó esők Erdélyben és Munteniában várhatók. Legkésőbb egy-két napon belül a forró nyári hőmérséklet ismét helyreáll.

Harc a román granicsárok és a szovjet kúrirok között

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. A Dnyeszter partján, Vicairesti és Taranesti között az éjszaka 2 szovjetkurir akart átszökni. A határőrök észrevették a szökevényeket és amikor felszólították őket, hogy adják meg magukat, revolverlövéllyel válaszoltak. Egy óra hosszat tartó tűzharc fejlődött ki, amelynek folyamán a kúrirok egyike halálosan megsebesült, a másik nyomtalanul eltűnt.

A népszövetségi szakértők javaslatot fognak tenni a konverziós törvény módosítására

Bucuresti-Bukarest, augusztus 8. A Népszövetség szakértői augusztus 15-ke után jönnek az országba Loveday vezeté sével. A Lupta szerint a szakértők foglalkozni fognak a konverziós törvénnyel is s annak módosítására vonatkozólag konkrét javaslatok lesznek.

Halálozás. Ma temették el Nagyváradon Weisz Mórét, dr. Váradai Ödön, a nagyváradi Zsidó Nemzeti Szövetség végrehajtóbizottsága elnökének édesanyját. Temetése a nagyváradi zsidó társadalom nagy részvéte mellett ment végbe.

Hőhullám vonult végig Portugálián. Lisszabonból jelentik: Portugálián hőhullám vonult végig. A hőmérséklet több helyütt meghaladja a negyven fokot. A hőség átmeneti hűvösödés után újra emelkedőben van.

Nem teszik közzé a Creditanstalt mérlegét. Bécsből jelentik: A Creditanstalt mérlegét egyelőre nem teszik közzé. A kormány felhatalmazást kér a törvényhozástól arra, hogy a pénzügyi mérlegét az ideai mérleg közreadási időpontjában egyidőben tehesse közzé.

Halálosvégű hegyomlás Konstancánál. Konstancából jelentik, hogy Stefan-cel-Mare községben az éjszaka hegyomlás történt, amely eltemette Ion Grigorie gazda házáat. A gazda Konstancában volt, felesége és 2 éves leánykaja, valamint 60 éves szolgálója megfulladtak.

FRATERINITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Taxa postală
plătite în n.
No. 224.716

da Baron L.
Telefon: 9-7
Havonta 110.
Évre 600, egy
földre: Havo
félre 6, egy
detések díjsa
KELET az
zsidóság egy
keink utánn
rás megjelöl

A terror

valóban elvük
Németország
Senkinek se
a kormány d
szik láncra ve
elszabadult f
De a drál
ban a náci
akik ennek a
rivóbb megte
nak legember
Sajnos, a
minden okun
A hat nap
is inkább a
irányult.
A keletpo
tek is általá
náci mérge
zetet.
Jöjjön teh
torolja a pó
a megtorlás
ket is kordá
Ha így les
nemcsak a
nyulni, akk
veleménye c
ni a jelenle
De csak e

Novički

Az antisze
tustól, hogy
mandátumát
A kapitán
lődi fajrona
bizonyosságá
Állítólag az
ben cuzista
választások
A választ
ezzel a der
nultja nem
néggy gyilk
vérenek kio
A mandát
Az antisz
Vladimir
Hiszen n
kanem négy
reskedő. A
tek a komm
Ezért csa
Vladimir m
Az érv v
Annyira v
zonyára me
Ha Páriz
zsidó élet k
tumot.

Hausse- mint vá

A newyor
a tőzsdei
szökkentek.
Három n
kok omlott
ítástalansá
Egyetlen
munka, egy
a munkané
Mi lehet
optimizmus
ra épült le
A magy
Pár napp
a világsajt
a newyork
pányban H
dig is tan
denre kész
ciának.
Ezt a
mutatta m
előtt — a
megeléged
tette szét
díesőségét
A fina
hogy ujra
be, szemb
Oroszorszá
aralomra k